

Incipit epla ad Galathas.

PAULUS aplius nō
ab hoib⁹ neq; p
hoiem sed p ihu
xp̄ma dñi patre;
qui suscitauit eū
a mortuis et qui

meū sunt oēs fratres ecclesijs ga
latie. Gratia vobis ⁊ pax a dō pa
tre nro ⁊ dño ihu xp̄o qui dedit se
metipm p peccatis nris ut eripet
nos de pñti seculo nequā fm volū
tate; dei ⁊ pñs nostri. cui est glia
in secula seculorū amen. Miror q
sic taz cito trāsseremini ab eo qui
vos vocauit in grām xp̄i in aliud
euangeliū qd nō est aliud. n̄ sūt
aliqui qui vos turbāt ⁊ volunt
ouertere euangeliū xp̄i. Sed licet
nos aut angelus de celo euāgeli
set vob p̄fēq; qd euāgelisauim⁹
vobis. anathema sit. Sicut p̄dixi
m⁹ ⁊ nūc itez dico. si quis vobis
euāgelisauerit p̄fē id qd accepi
stis. anathema sit. Mō em hoib⁹
suadeo andō. An quero homib⁹
placere. Si adhuc hoib⁹ placere
xp̄i seru⁹ nō eēm. Notū em vobis
fatio fratres euangeliū qd euan
gelisatū est a me. qz nō ē scdm ho
minē. Neq; em ego ab homine ac
cepi illud neq; didici. s; p reuela
tione ihu xp̄i. Audistis em ouer
sacōnem meā aliqui in iudaismo.
qm sup modū psequabar eccl̄az
dei ⁊ expugnabā illaz ⁊ p̄fitebā
in iudaismo supra multos coeta
neos meos in gñe meo. abūdan
ti⁹ emulatoz exñs p̄fiaz meaz
traditōnū. Cū aut placuit ei qui
me segregauit de vtero m̄ris mee

⁊ vocauit p grāz suā ut reuelaret
filiū suū in me ut euāgelisare illū
in gētib⁹. otinuo nō acquieui car
ni et sāguini. Neq; veni iherosoli
mā ad antecessores meos aplos
s; abij i arabia ⁊ iterū reuersus sū
damascū. Deinde post ānos tres
rei iherosolimā videre petz ⁊ mā
si apud eū diebz qñdecā. Aliū aut
aploz vidi neminē. nisi iacobuz
fratrē dñi. Que aut scribo vobis.
ecce corā dō qz nō mētiō. Deinde
venī in ptes syrie ⁊ cilitie. Erā aut
ignot⁹ fatie eccl̄is inde que erāt
i xp̄o. Tātū aut auditū habebāt
qm qui sequebat nos aliqui nūc
euāgelisat fidē quā aliqui expug
nabat ⁊ in me clarificabant deū.

Deinde post ānos q̄ **Ca. ij.**
tuordecā itez ascēdi iheroso
limā; cū barnaba assumpto ⁊ ti
to. Ascēdi aut scdm reuelacōem
⁊ cōtuli cū illis euangeliū qd p̄di
co in gētib⁹. Scorsū aut hīs qui
videbāt aliquid eē ne forte inua
ciū currere aut cucurrissem. Sed
neq; titus qui meū eāt. cū eēt gē
tilis opulsus est circūcidī. s; ppter
subintroductos falsos fratres q
subintroierūt explorare libertatē
nostrā quā habem⁹ i xp̄o ihu ut
nos in fuitute; redigerēt. Quib⁹
neq; ad hōraz cessim⁹ subiectioni
ut veritas euāgelij pmaneat apd
vos. Ab hīs aut qui videbāt eē
aliqd quales aliqui fuerint m̄hil
mea in fest. De⁹ em psonā homis
nō accipit. Mihi em qui videbā
tur eē aliquid m̄hil cōtulerūt. S;
ecōtra cū vidissent qz creditū est
mihi euangeliū prepucij sicut et
petro circūcisionis q̄ em opatus

ē petro i apostolatū circūcisionis
opatus est et in inter gentes et cū
cognouissent grām que data ē in
iacob et cephas et iohes qui vide
bant colūne eē: dextrās dederūt in
et barnabe solietatis: ut nos in ge
tes. ipsi aut in circūcisione tātū ut
pauperes memores eēm. **Q**d etia
solicitus fui hoc ipū facere. Cum
aut venisset cephas antiochiā i
fatiē ei restiti. qe rephensibilis eāt
Pri⁹ em q veniret qdā a iacobo
cū gentibus edebat. Cū aut venis
set subtraheret et segregabat se
timens eos q ex circūcisione erāt
Et simulacōni ei⁹ osenserūt ceteri
indignati ut barnabas duceret ab
eis in illā simulacōne. **S**i cū vidis
sez q nō recte ambularēt ad verit
atē euāgelij: dixi cephe corā oibz
Si tu cū iudeis sis gentilibz viuīs et
nō iudaice: quō gentes cogis iu
dizare. **N**os natura iudei et non
ex gentibz peccatores. **S**ciētes au
tē q nō iustificat homo ex opibz
legis: nisi p fidez ihu xpi et nos in
xpo ihu credim⁹: ut iustificemur
ex fide xpi et nō ex opibus legis.
Propter qd ex opibz legis nō iu
stificabit omis caro. **Q**d si queren
tes iustificari in xpo inuēti sum⁹
et ipsi peccatores: nūquid xps pec
cati minister ē. **A**b sit. **S**i em que
destruxi iterū reedifico: preuarica
torē me constituo. **E**go em p lege le
gi mortu⁹ sū ut dō viuā. **C**risto cō
fixus sū cruci. **V**ino aut iā nō ego
viuūt vero in me xps. **Q**d aut nūc
vino in carne in fide vino filij dei
q dilexit me et tradidit semetipū
p me. **N**on abitio gratiam dei. **S**i
em p lege iustitia. ergo gratis

xpus mortuus est. **¶** **C**a. iij.
In fēti galatze quis vos
fascinavit non obedire veri
tati. **A**n te quorum oculos ihesus
cristus proscriptus est et in vobis
crucifixus. **H**oc solum a vobis vo
lo discere. **E**x operibus legis spiri
tū accepistis: an ex auditu fidei.
Sic stulti estis: ut cū spiritu cepe
ritis: nunc carne consumamini. **T**a
ta passi estis sine causa: si tamen
sine causa. **Q**ui ergo tribuit vob
spiritum et operatur virtutes i vo
bis: ex operibus legis: an ex audi
tu fidei. **S**icut scriptū est: abrahā
credidit deo et reputatū est illi ad
iustitiam. **C**ognoscite ergo: quia
qui ex fide sunt hñ sunt filij abra
he. **P**rovidens autem scripturā q
ex fide iustificat gentes de⁹ prenū
tiavit abrahe quia benedicent in
te oēs gentes. **I**git qui ex fide sūt
benedicent cū fideli abrahā. **Q**ui
cunq em ex opibus legis sūt: sū
maledicto sunt. **S**criptū est enim
Maledictus oīs q nō pmāseit in
omnibz que scripta sunt in libro
legis ut faciat ea. **Q**m aut in lege
nemo iustificabit apud deū: ma
nifestum est: quia iust⁹ ex fide vi
uit. **L**ex aut nō est ex fide: sed qui
fecerit ea vmet i illis. **C**rist⁹ nos
redemit de maledicto legis factus
pro nobis maledictum. quia scri
ptum est maledictus omnis qui
pendet in ligno: ut in gentibus be
nedictio abrahe fieret i cristo ihe
su ut pollicitationem spiritus acci
piamus per fidem. **F**ratres scdm
hominem dico. tamen hominis
confirmatum testamentum ne
mo spernit aut superordinat.

Abrake dicte sūt pmissiones a se-
mini ei⁹. Nō dicit a seminib⁹ q̄si
in multis s; quasi i vno et semini
tuo qui est xps. Hoc aut dico te
stamentū cōfirmatū a dō que post
quadringētos a triginta annos
facta est lex. n̄ irritū facit ad eua-
cuandā pmissionē. Nā si ex lege
hereditas. iam nō ex pmissione.
Abrake aut p repromissione⁹ do-
navit deus. Quid igit lex. Propē
trāsgressione⁹ posita est donec ve-
niret semen cui pmiserat: ordina-
ta p angelos i manu mediatoris
Mediator aut vni⁹ nō est. de⁹ at
vnus est. Lex ḡ aduersus pmis-
sa dei. Absit. Si em̄ data eēt lex q̄
posset viuificare. vere ex lege eēt
iustitia. S; oclut scriptura om̄ia
sb peccato. ut pmissio ex fide ihu
xpi daret credentib⁹. Prius autē
q̄ veniret fides sub lege custo-
diamur. ocluti in eā fide⁹ que reue-
landā erat. Itaq; lex pedagogus
noster fuit in xpo ut ex fide iustifi-
cemur. At vbi venit fides iam nō
sum⁹ sub pedagogo. Oēs em̄ filij
dei estis p fidē que est in xpo ihu.
Quicūq; em̄ i xpo baptisati estis.
cristū induistis. Nō ē iude⁹ neq;
grecus. nō est seru⁹ neq; liber. nō
est masculus neq; femina. Om̄es
em̄ vos vnus estis in xpo ihu. Si
aut vos xpi. ergo abrahe semen
estis scdm pmissionem heredes.

Quāto tē **Ca. iij.**
pore heres puulus est nihil
differt a seruo cū sit dñs omniū.
s; sub tutorib⁹ a actorib⁹ est vsq;
ad p̄finitū tēpus a p̄e. Ita a nos
cū eēm⁹ puuli. sub elemētis mun-
di hui⁹ eram⁹ seruientes. At vbi

venit pleitudo t̄pis misit de⁹ filiū
suū factū ex muliere factū sb lege
ut eos qui sb lege erāt redimeret
ut adop̄cōez filioz recipem⁹. Qm̄
aut estis filij di misit de⁹ spm̄ filij
sui in corda vestra clamātē abba
pat̄. Itaq; iam nō est seru⁹ s; fili⁹.
Qd si filius a heres p deū. Sed tūc
quidē ignorātes deū. hīs qui na-
tura sunt dij seruiebatis. Nūc at
cū cognoueritis deū pmo cogniti-
fistis a dō. quō ouertimmi itēz ad
infirma a egena elementa quib⁹
denuo seruire vultis. Dies obser-
uatis a menses a t̄pa a ānos. Ti-
meo vos ne forte sine causa labo-
rauerim in vob. Estote sicut ego.
q̄ et ego sicut vos. Fratres obse-
cro vos. nihil me resistis. Scitis
aut q̄ p infirmitatē carnis euāge-
lisauī vobis iaz pridē a temptacō
nē vestrā in carne mea nō spreui-
stis neq; respulistis. s; sicut ange-
lū di accepistis me sicut cristū ihe-
sū. Vbi est ergo b̄tudo vestra.
Testimoniū ei phiteo vobis. q̄
si fieri posset oculos v̄os eruisse-
tis et dedissetis m̄. Ergo inimicus
vobis factus sū v̄z dicens vob.
Emulant vos nō bñ. s; excludere
vos volūt ut illos emulemini. Bo-
nū aut emulamī in bono semp a
nō tm̄ cū p̄is sū apud vos. Filio-
li mei quos itēz pturio. donec for-
met̄ xpus in vobis. Vellē aut eē
apud vos mō a mutāe vocē meā
qm̄ ofundor in vob. Dicite m̄ qui
sub lege vultis eē. Legem nō legi-
stis. Scriptū est em̄ qm̄ abrahā
duos filios habuit vnū de ancil-
la a vnū de libera. S; qui de ancil-
la scdm carnē natus est. qui autē

de litera p re promissione Que fuit
p allegoriaz dicta. Nec ei fuit duo
testamēta Vñ quidē in mōte sy
na in seruitutē generās q̄ ē agar
Syna em̄ mōs ē in arabia q̄ cōm
d̄ ē ei: q̄ nūc ē iherl̄m a fuit cū fi
lijs suis Illa at̄ q̄ sur fū ē iherl̄z libe
ra ē q̄ ē mē nr̄a Scriptū ē ei Letae
steril q̄ non parit. erūpe a dama
q̄ non p̄turis. q̄ multi filij deserte
magis q̄ ei q̄ habet viꝝ. Nos at̄
fratres scdm̄ p̄saac p̄missionis fi
lij sum⁹. S; q̄o tūc q̄ scdm̄ carnē
natus fueāt p̄sequebat̄ eū q̄ fm̄
sp̄m̄: ita a nūc. S; q̄d dicit scriptu
ra. Eice ancillā a filiū ei⁹. Nō em̄
heres eit filius ancille cū filio libe
re. Ita q̄ fratres nō sum⁹ ancille
filij s; libere: q̄ libertate xp̄us nos
liberavit. **¶ Capitulu. v.**

State a nolite itez ingo fui
tutis cōtineri. Ecce ego paul⁹
dico vob. qm̄ si circūcidamini cri
st⁹ vob̄ n̄l p̄derit. Testificor autēz
rursus oī hōi circūcideti se. qm̄ de
bitor ē vniūse legis fatiēde. Euacu
ati estis a xp̄o. Qui i lege iustifica
mini: a gr̄a excidistis. Nos ei spi
ritu ex fide spez iustitie expectam⁹.
Naz in xp̄o ihu neq; circūcisio ali
quid vālet neq; preputiū. s; fides
q̄ p caritatē opat̄ Currebatis bñ
Quis vos impediuit veritati non
obedire. n̄emini cōsenseritis. Per
suasio hec nō ē ex eo qui vocauit
vos. Modicu fermentū totā mas
saz corūpit. Ego cōfido in vob̄ in
dño q̄ n̄l aliud sapietis. Qui autē
conturbat vos: portabit inditiūz
quicūq; est ille. Ego autēz fratres
si circūcisionē adhuc predico: q̄d
adhuc persecutionē patior. Ergo

euacuatum est scandalū crucis.
Vtinā a abscedantur qui vos cō
turbant. Vos enim in libertatez
vocati estis fratres: tñ ne liberta
tem in occasionez detis carnis. s;
per caritatē spiritus seruite inuicē
Omnis em̄ lex i vno sermone im
pletur. diliges p̄mū tuū sicut te
ip̄m. Qd si inuicē mordetis a cōme
ditis: videte ne ab inuicēz cōfūma
mini. Dico autē in xp̄o. Spiritu am
bulate a desideria carnis nō p̄fiti
etis. Caro em̄ cōcupiscit aduersus
sp̄m̄. spiritus autē aduersus car
nē. Hec enim sibi inuicē aduersā
tur: ut nō quecūq; vultis illa fati
atis. Qd si spū ducemini: nō estis
sub lege Manifesta sunt autē opa
carnis que sūt fornicatō. immu
ditia. impudicitia. luxuria. p̄dolo
ruz seruitus. veneficia. inimicitie.
cōtentiones. emulacōnes. ire. rixe.
dissensiones. secte. inuidie. homici
dia. ebrietates. cōmessationes et
hñs similia: que predico vob̄s si
cut p̄dixi. quoniam q̄ talia agūt
regnum dei nō cōsequēt̄: fructus
autē spūs ē caritas. gaudiū. par
patientia. lōgaminitas. bonitas.
benignitas. māfuetudo. fides. mo
destia. cōtinentia. castitas. Aduer
sus huiusmodi nō ē lex. Qui autē
sunt xp̄i: carnē suā crucifixerūt cū
vicijs a cōcupiscēijs. **¶ Ca. vi.**

Si vivimus spiritu: spiritu a
ambulemus Nō efficiamur
inanis glorie cupidi: inuicēz pro
uocantes: inuicē inuidentes.
Fratres a si preoccupatus fuerit
hō in aliq̄ delicto. vos q̄ spūales
estis huiusmodi iſtruite i spū leni
tatis. cōsiderās teip̄z nea tu tēptēis

Alter alterius onera portate et sic
adimplebitis legem Christi. Nam si quis
existimat se aliquid esse cum nihil sit
ipse se seducit. Opus autem suum proleat
unusquisque et sic in semetipso tamen
gloriam habebit et non in altero. Unus
quisque enim onus suum portabit. Com-
municet autem is qui catechizat ver-
bo ei qui se catechizat in omnibus bonis.
Nolite errare. Deus non irridetur.
Que enim seminauerit homo hec et me-
tet. Qui enim seminat in carne sua
de carne et metet corruptionem. Qui
autem seminat in spiritu de spiritu metet
vitam eternam. Bonum autem facientes
non deficiamus. Tempore ei suo metemus
non deficientes. Ergo dum tempus habe-
mus opemur bonum ad omnes. Maxime
autem ad domesticos fidei. Videte quod
liber litteris scripsi vobis mea ma-
nu. Quicumque enim voluit placere in
carne hominum cogunt vos circumcidi
tamen ut crucis Christi persecutionem non
patiantur. Neque ei qui circumcidunt
legem custodiunt. Sed voluit vos circum-
cidi ut in carne vestra glorientur. Mi-
hi autem absit gloriari nisi in cruce
domini nostri Iesu Christi per quem in mun-
dus crucifixus est et ego mundo.
In Christo enim Iesu neque circumcisio ali-
quid valet neque preputium. Sed nova
creatura. Et quicumque hanc regulam
secuti fuerint. Pax super illos et mise-
ricordia et super israel dei. De cete-
ro nemo in molestus sit. Ego enim
stigmata domini Iesu in corpore meo
porto. Gratia domini nostri Iesu
Christi cum spiritu vestro fratres amen.

ExPLICIT epistola ad Gala-
thas. Incipit argumentum
in epistolam ad Ephesios.

Ephesii sunt asyami. Hii
accepto verbo veritatis
perseveraverunt in fide. Nos
collaudat apostolus scribens
eis a roma de carcere per tichicum
dyaconem.

ExPLICIT argumentum. Inci-
pit epistola ad Ephesios.

Paulus apostolus Christi
Iesu per voluntatem dei
omnibus sanctis qui sunt
ephesii et fidelibus in
Christo Iesu. Gratia vobis
et pax a deo patre nostro et domino Iesu
Christo. Benedictus deus et pater domini
nostri Iesu Christi qui benedixit nos in omni
benedictione spirituali in celestibus
in Christo sicut elegit nos in ipso ante
mundi constitutionem ut eum sancti
et immaculati in conspectu eius in cari-
tate. Qui predestinavit nos in adop-
tione filiorum per Iesum Christum in ipsum
secundum propositum voluntatis sue in lau-
de glorie gratie sue in qua gratifi-
cavit nos in dilecto filio suo in quo
habemus redemptionem per sanguinem
eius remissionem peccatorum secundum divi-
tias gratie eius que superabundavit
in nobis in omni sapientia et prudentia
ut notum faceret nobis sacramentum
voluntatis sue secundum bene placitum
eius quod proposuit in eo in dispensatione
ne plenitudinis temporis instaurare
omnia in Christo que in celis et que in terra
sunt in ipso. In quo etiam et nos sorte-
re vocati sumus. Predestinati secundum pro-
positum eius qui operatur omnia secundum consilium
voluntatis sue ut simus in laude
glorie eius nos qui ante speramus
in Christo. In quo et vos cum audissetis
verbum veritatis evangelium salutis